Междинен преглед на значимите проблеми при управлението на водите в Дунавски район за басейново управление

Обществена консултация № 4 за заинтересованите страни от областите Видин, Монтана и Враца за поречията на реките Огоста, на запад от р. Огоста и река Дунав

18.06.2026 г.

гр. Монтана

Съдържание

I. Проект № BG16FFPR002-1.004-0001

„ПУРБ 2028-2033 за Дунавски район“

II. Междинен преглед на значимите проблеми

при управлението на водите в Дунавски район

1. *Съдържание и цел на доклада*
2. *Идентифицирани значими проблеми*
3. *Възможни действия за справяне*

III. Следващи стъпки

Докладът с междинен преглед на значимите проблеми за Дунавски район за басейново управление **е изготвен** от Басейнова дирекция „Дунавски район“ **с финансовата подкрепа на Програма „Околна среда“ 2021-2027 г.**

- **Приоритет 1 „Води“ по процедура** чрез директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR002-1.004 ***„Подкрепа за актуализирането на ПУРБ - оценки, набиране на данни и др. за ПУРБ 2028-2033 г.“***
- **Проект** № BG16FFPR002-1.004-0001 ***„ПУРБ 2028-2033 г. за Дунавски район“***

- Проектът е на **стойност 892 220,96 евро**, от които:
  - ✓ 758 387,81 € от ЕС
  - ✓ 133 833,15 € от национално съфинансиране
- Период на **изпълнение - 36 месеца**

начало - **25.03.2026 г.**; край- **25.03.2029 г.**

Междинният преглед на значимите проблеми при управлението на водите е **втори ключов етап** при актуализирането **на ПУРБ 2028-2033 г.**

Работна програма за актуализация и **График** на обществените **обсъждания**

21.02.2025 г.

Междинен преглед на значимите проблеми при управлението на водите в Дунавски район

29.01.2026 г.

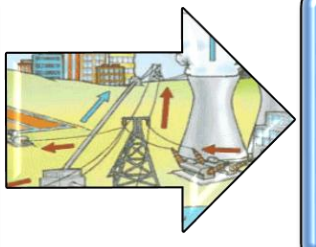

Проект на ПУРБ 2028-2033 г.

За идентифицирането на значимите проблеми е извършен междинен анализ:

- **Актуализиран анализ на характеристиките на района за управление -** *какви са нашите води; на какви видове, категории и типове се разделят; кои са основните единици за управление - водните тела.*

В междинният преглед не са актуализирани границите и/или броя на повърхностните и подземните водни тела, както и **зоните за защита на водите** спрямо ПУРБ 2022-2027 г.

- Повърхностни водни тела - общо 256 бр. (249 категория „река“ и 7 категория „езеро“);
- Подземни водни тела - 50 броя.

За идентифицирането на значимите проблеми е използван модел ДСНСВО:

Категория натиск
Точков/Дифузен/ Хидроморфологичен/Водовземане от подземни води/ Засушавания\Наводнения и други

Вид натиск
Заустване на непречистени или частично пречистени битови и промишлени отпадъчни води/ Населени места без изградена или частично изградени канализационна мрежа/Нерегламентирани сметища/Земеделски и животновъдни дейности/Водовземане/и други

Натиск

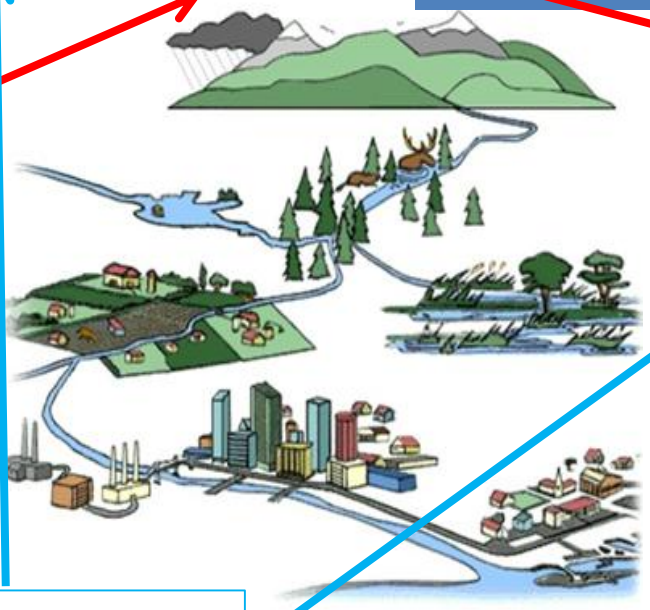

Движещи сили
Урбанизация/Промишленост/Енергетика/Селско стопанство/Климатични изменения/Защита от наводнения

Състояние
Изменения в качеството и количеството на повърхностните и подземните води

Въздействие
Органично и биогенно замърсяване, хидроморфологични промени, замърсяване с опасни вещества и други

Отговор
Планиране на програми от мерки

За идентифицирането на значимите проблеми е извършен междинен анализ:

- **Анализ на натиска върху водите**
- ✓ *кои видове човешка дейност и/или други фактори оказват негативно влияние върху състоянието на водите;*
- ✓ *в какво се изразява това въздействие.*

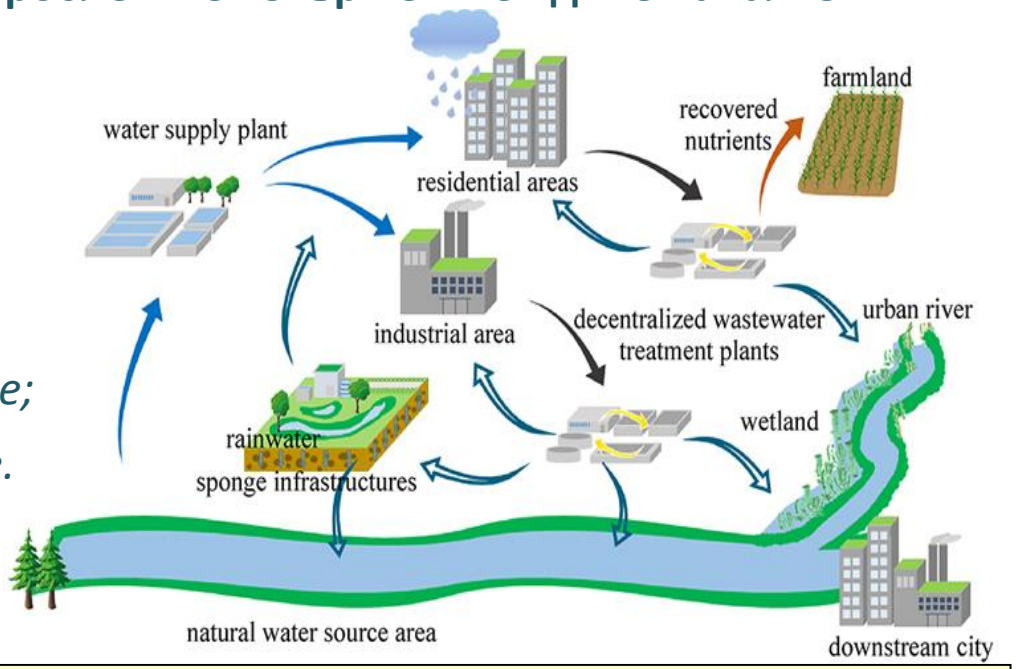

Значим натиск - натискът, който сам и/или в кумулация с друг натиск води до непостигане на целите за добро състояние на водното тяло

Най-разпространените видове значим натиск в ДРБУ:

- Заустване на битови отпадъчни води
- Заустване на промишлени отпадъчни води
- Населени места без изградена канализация
- Селскостопанство
- Атмосферни отлагания

За идентифицирането на значимите проблеми е извършен междинен анализ:

➢ **Анализ на въздействието върху водите** – *какво е качеството и количеството на повърхностните и подземните води, в каква степен са повлияни от човешката дейност; съществува ли риск тези води да не постигнат добро състояние и по какви причини.*

Въздействие - резултат от антропогенния натиск върху водните тела, водещ до влошаване на състоянието и риск от непостигане на добро състояние.

Констатираните въздействия са определени на база **данни от мониторинга**:

✓ **Междинна оценка на състоянието** с данни за период **2021-2024 г.**

✓ **ПУРБ 2022 – 2027 г.** - **оценка на състоянието** е с данни за период **2015 до 2020 г.**

Най-честите видове **констатирани въздействия в ДРБУ**:

➢ **Биогенно** въздействие (азот и фосфор)

➢ **Органично** въздействие (промени в кислородния баланс)

➢ **Химично** въздействие (специфични замърсители и приоритетни вещества)

➢ Междинна оценка на екологичното състояние на повърхностните водни тела

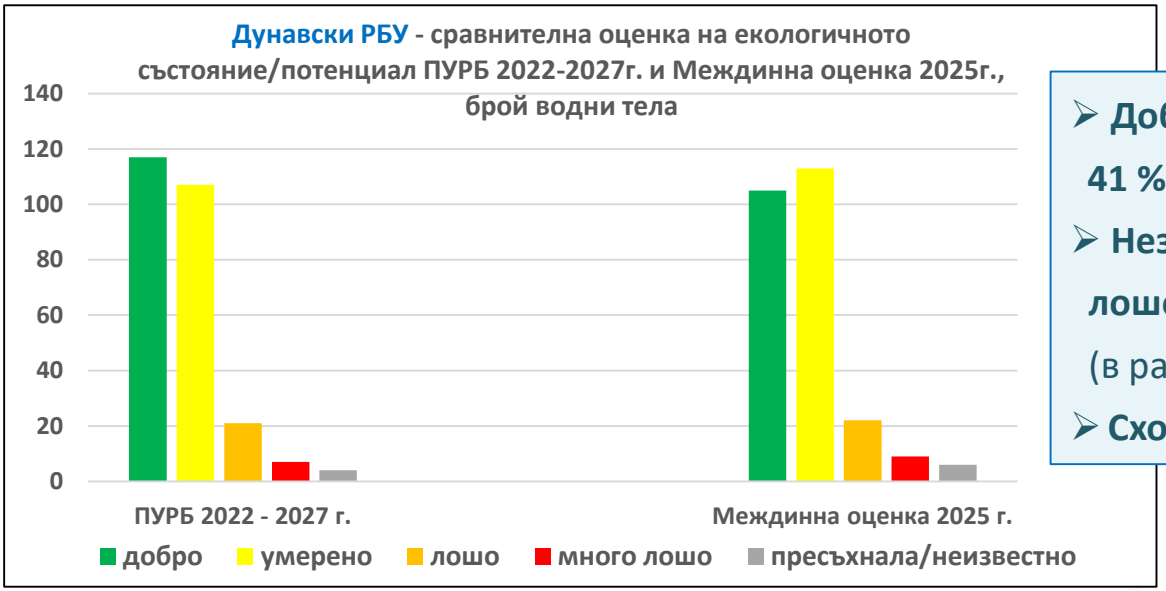

- **Добро екологично** състояние **2025г.**- **41 %** ВТ от 256 бр. (**46 %** в **ПУРБ 2022-2027г**.);
- **Незначително изменение** на ВТ в **умерено, лошо и много лошо екологично състояние** (в рамките на **1-2 % увеличаване** на бр. ВТ);
- **Сходен брой** ВТ в **неизвестно състояние.**

Показатели с отклонение от СКОС **в ДРБУ**:

- ✓**биологични елементи** за качество (макрофити, фитобентос, фитобентос, макрозообентос и риби)
- ✓**кислороден режим** (БПК 5 и разтворен кислород)
- ✓ **физико-химични елементи** за качество (общ азот и общ фосфор);
- ✓**специфични замърсители** (Al, Zn, Cu, Mn).

Основни поречия в Дунавски район за басейново управление

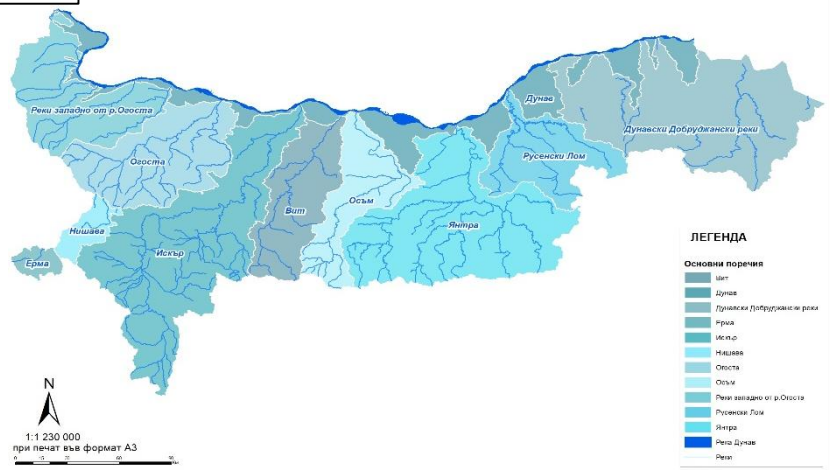

➢ Междинна оценка на екологичното състояние на повърхностните водни тела в поречията на реките Огоста, на запад от р. Огоста и река Дунав

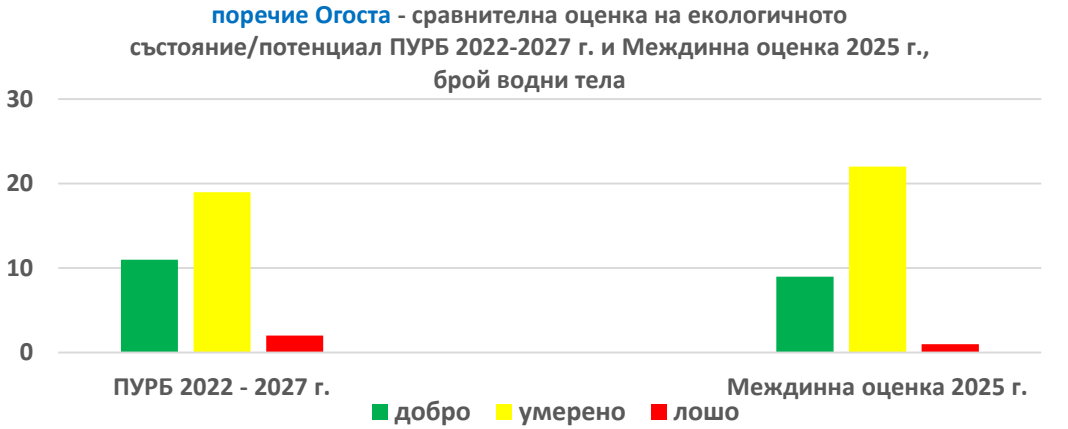

- **Добро екологично** състояние **2025г.- 28 %** от общо 32 бр. ВТ (**35 %** в **ПУРБ 2022-2027г.**);
- **Умерено екологично** състояние **2025г.- 69%** от общо 32 бр. ВТ (**59 %** в **ПУРБ 2022-2027г.**);
- **Лошо екологично** състояние **2025г.- 3 %** от общо 32 бр. ВТ (**6 %** в **ПУРБ 2022-2027г.**).

река Дунав - запазва умерено екологично състояние **2025 г.** (макрозообентос, риби, общ фосфор) спрямо **ПУРБ 2022-2027г.**

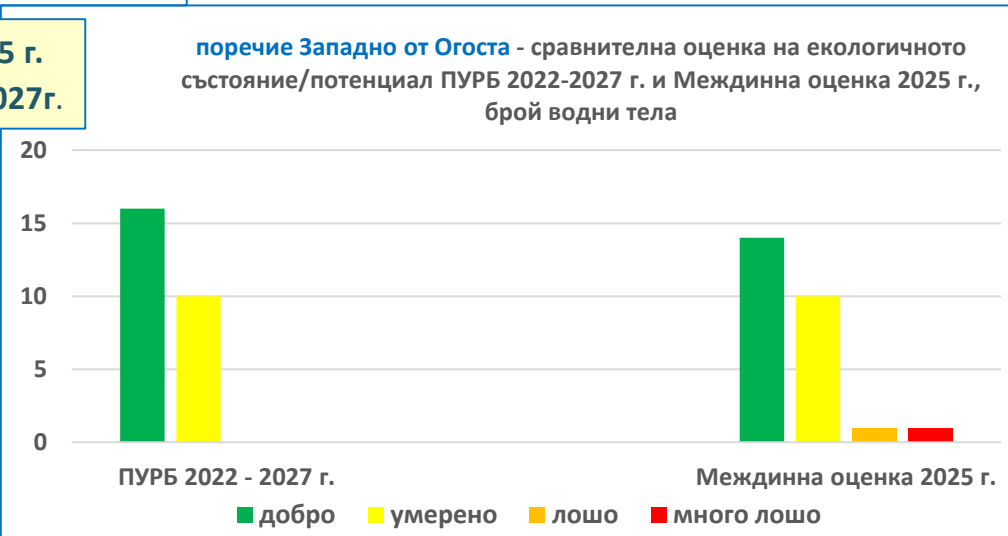

- **Добро екологично** състояние **2025г.- 54 %** от общо 26 бр. ВТ (**62 %** в **ПУРБ 2022-2027г.**);
- **Умерено екологично** състояние **2025г.- 38 %** от общо 26 бр. ВТ (**38 %** в **ПУРБ 2022-2027г.**);
- **Лошо и много лошо екологично** състояние **2025г.- 4 %** от общо 26 бр. ВТ (**0 %** в **ПУРБ 2022-2027г.**).

➢ Междинна оценка на химичното състояние на повърхностните водни тела

➢ **Добро химично** състояние **2025г.** - **72 %** от 256 ВТ, като са оценени **45 приоритетни вещества** (ПВ) (**73 %** в **ПУРБ 2022-2027г**., като са оценени **33 ПВ**);

➢ **Непостигащо добро химично** състояние **2025г.** - **20 %** от общо 256 бр. ВТ (**17 %** в **ПУРБ 2022-2027г**.);

Водни тела са оценени в непостигащо добро състояние, заради **установени отклонения** в матрица биота на веществата от групата на т.нар. **„повсеместни замърсители“** (матрица „вода“ - трибутилкалаени съединения; матрица „биота“ - бромирани дифенилетери и живак).

При **изключване на повсеместните замърсители 213 бр. ВТ са в добро химично** състояние.

➢ **Намален брой** ВТ в **неизвестно състояние.**

Повсеместни замърсители

✓ *устойчиви и биоакумулативни;*

✓ *откриват се в продължение на десетилетия във водната среда и представляват голям риск;*

✓ *разпространяват се на далечни разстояния.*

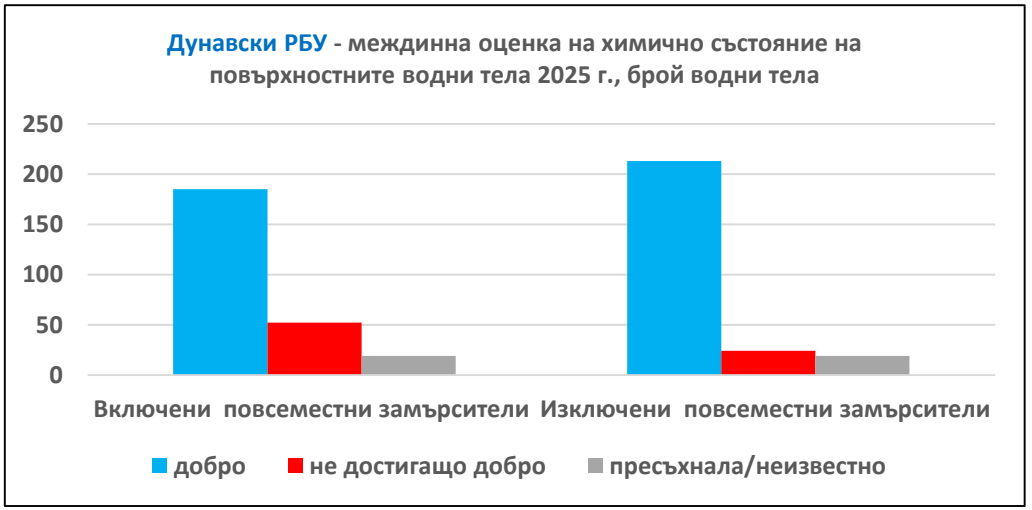

➢ Междинна оценка на химичното състояние на повърхностните водни тела в поречията на реките Огоста, на запад от р. Огоста и река Дунав

- **Добро химично** състояние **2025г.- 78 %** от общо 32 бр. ВТ (**69 %** в **ПУРБ 2022-2027г.**);
- **Непостигащо добро химично** състояние **2025г.- 16 %** от общо 32 бр. ВТ (**16 %** в **ПУРБ 2022-2027г.**);
- **Неизвестно** състояние **2025г.- 6 %** от общо 32 бр. ВТ (**6 %** в **ПУРБ 2022-2027г**.).
- При **изключване на повсеместните замърсители 2 ВТ подобряват състоянието си.**

река Дунав запазва непостигащото добро състояние **2025 г.** (бромирани дифенилетери и живак) с **оценени 45 приоритетни вещества** спрямо **ПУРБ 2022-2027 г**. с **оценени 33 приоритетни вещества.** При **изключване на повсеместните замърсители** река Дунав е **в добро химично състояние.**

- **Добро химично** състояние **2025г.-77 %** от общо 26 бр. ВТ (**54 %** в **ПУРБ 2022-2027г**.);
- **Непостигащо добро химично** състояние **2025г.- 12 %** от общо 12 бр. ВТ (**15 %** в **ПУРБ 2022-2027г.**);
- **Неизвестно** състояние **2025г.- 31 %** от общо 26 бр. ВТ (**12 %** в **ПУРБ 2022-2027г**.).
- При **изключване на повсеместните замърсители 23 ВТ** са в **добро химично** състояние.

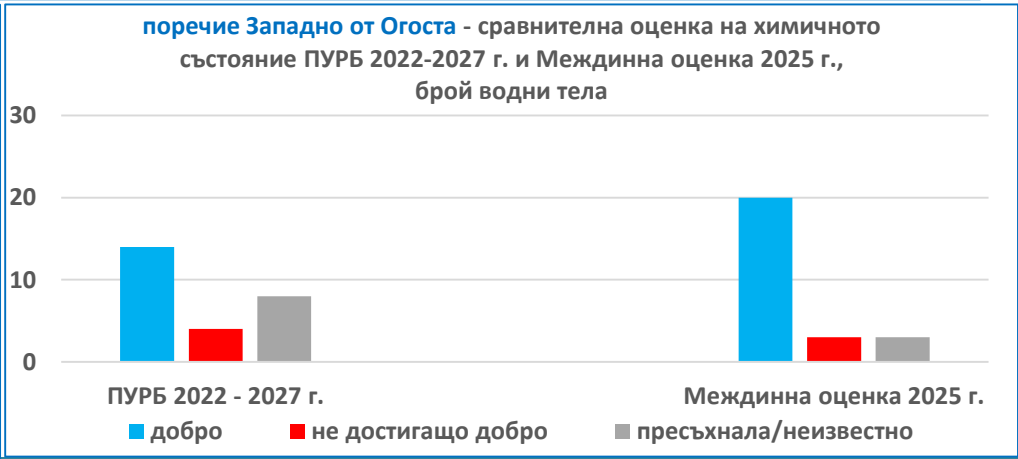

➢ Междинна оценка на състоянието на подземните водни тела (ПВТ)

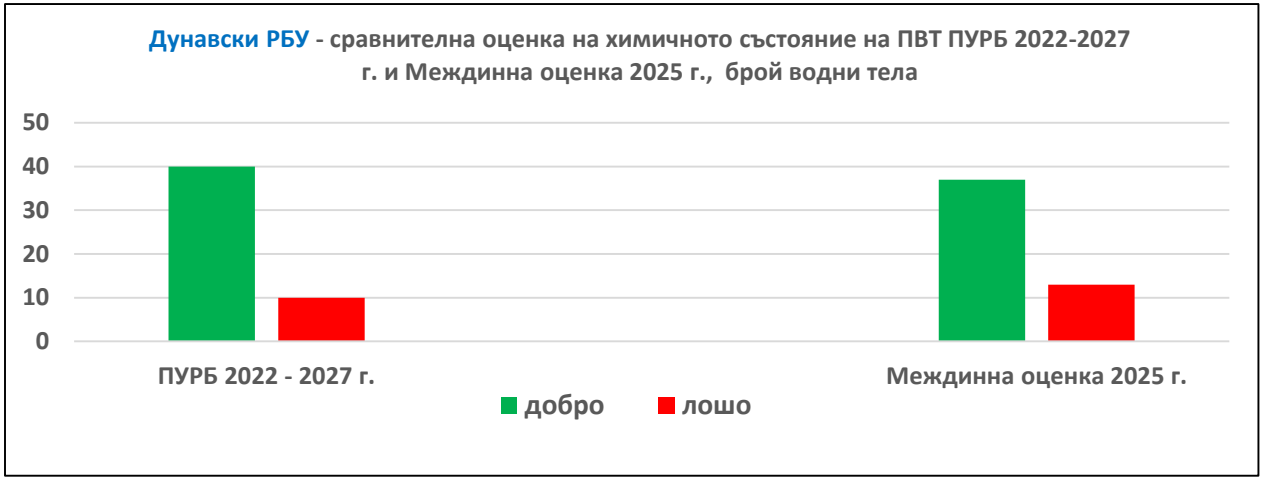

- **Добро химично** състояние **2025г.**- **74 %** от общо 50 бр. ПВТ (**80 %** в **ПУРБ 2022-2027г.**);
- **Лошо химично** състояние **2025г.**- **26 %** от общо 50 бр. ПВТ (**20 %** в **ПУРБ 2022-2027г.**).

- **Добро количествено** състояние на всички ПВТ в **ПУРБ 2022-2027г**.
- **ПВТ в риск по количество - експлоатационният индекс над 40 %**

(съотношението на водовземането от подземни води към наличните водни ресурси)

Междинна оценка **2025 г.- 14 ПВТ в риск по количество** от общо 50 бр. (от които 4 ПВТ с експлоатационен индекс по-голям от 60 %) спрямо **7 ПВТ** от 50 бр. **в риск в ПУРБ 2022-2027г.**

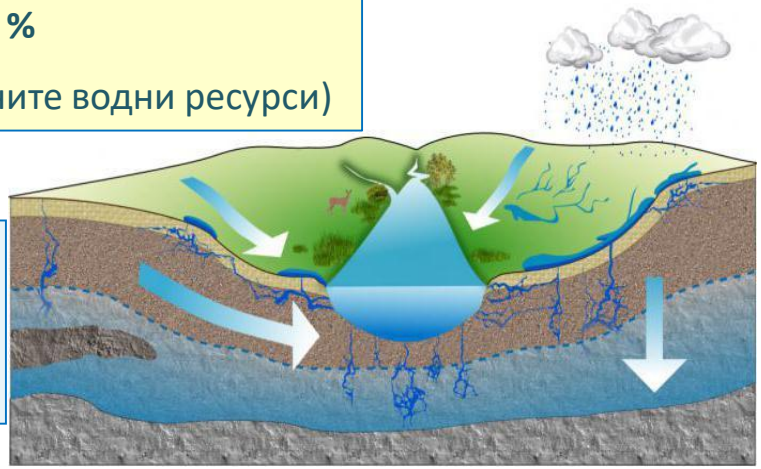

➢ Междинна оценка на състоянието на подземните водни тела (ПВТ), предмет за срещата

2 ПВТ са оценени в **лошо химично** състояние **2025 г.** от общо 19 ПВТ **(2 ПВТ** в **ПУРБ 2022-2027г.**):

✓Порови води в Кватернера - Брегово-Новоселска низина (BG1G0000QAL001) – показател с отклонение нитратни йони;

✓Карстови води в Мраморенския масив (BG1G000K1AP043) – показател с отклонение нитратни йони.

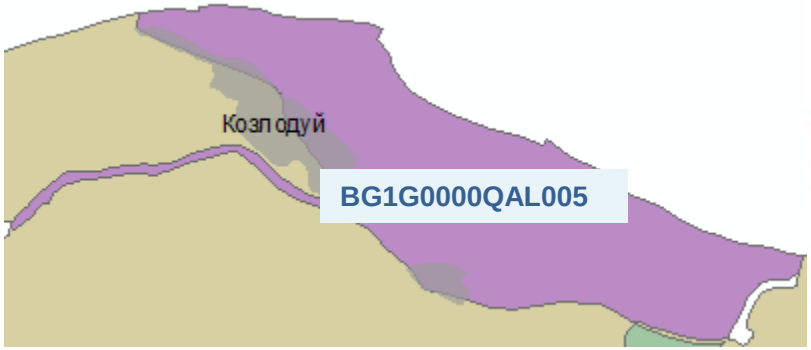

Междинна оценка **2025 г.- 1 ПВТ в риск по количество** (**спрямо 2 ПВТ в риск в ПУРБ 2022-2027г.**): Порови води в Кватернера - Козлодуйска низина (BG1G0000QAL005)

Идентифицирани значими проблеми

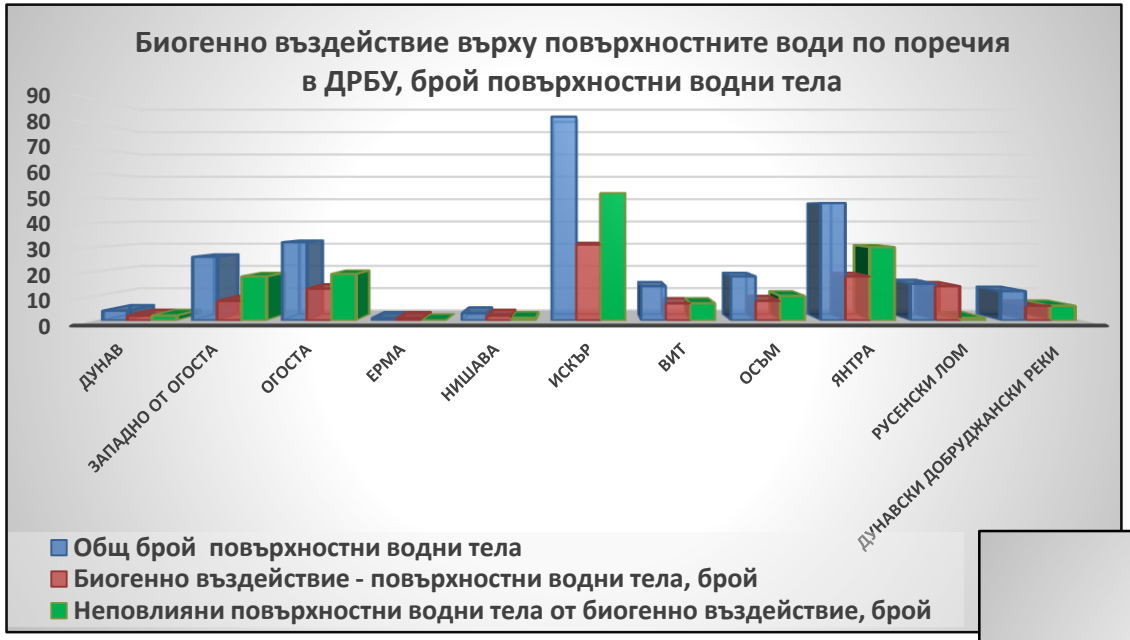

- **43 % от общия брой повърхностни** водни тела са подложени на биогенно въздействие – **110 бр.** от общо 256 ВТ;
- поречие **Искър** от общо 83 бр. ВТ **13 ВТ са с биогенно въздействие**;
- поречие **Нишава** от общо 3 бр. ВТ - **2 ВТ са с биогенно въздействие**;
- река **Ерма и Дунав** - **биогенно въздействие**.

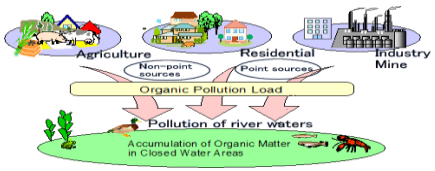

Замърсяване с биогенни вещества (азот и фосфор)

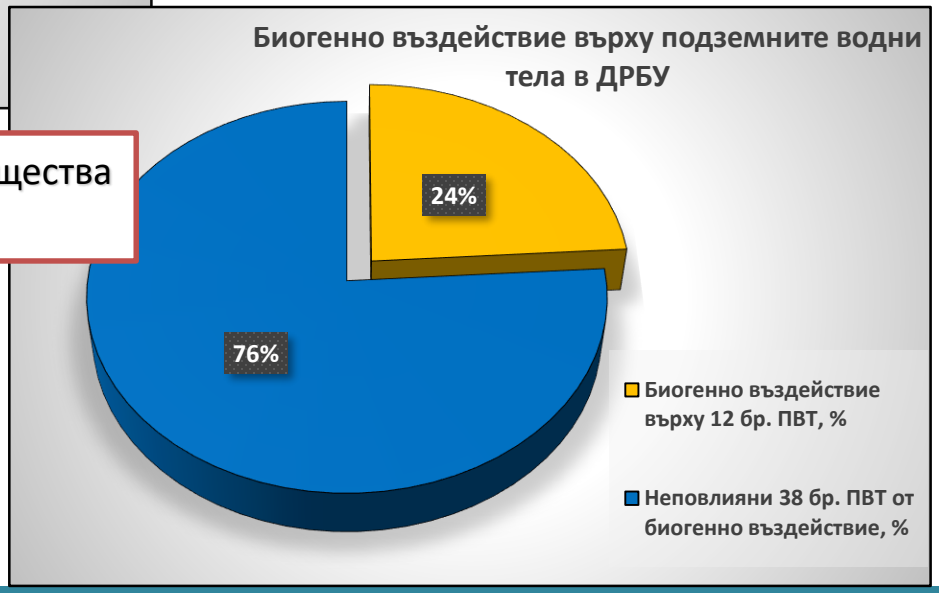

- **24 % от общия брой подземни** водни тела са подложени на биогенно въздействие (**12 бр. ПВТ** от общо 50 ПВТ);
- **ПВТ предмет на срещата - 3 бр.** ПВТ. (оценени в лошо химично състояние **2025 г.**)

Идентифицирани значими проблеми

Органично замърсяване (промени в кислородния баланс)

- **13 % от общия брой повърхностни** водни тела са подложени на органично замърсяване – **33 бр**. ВТ от общо 256;
- поречие **Искър** от общо 83 ВТ **9 ВТ са с органично замърсяване**;
- река **Нишава, Ерма и Дунав – не е констатирано органично замърсяване**.

Корабоплаване и транспорт по река Дунав

- периодични действия по **удълбочаване на фарватера** и **коригиране на речното корито;**
- **замърсяване на водите** (разливи, бластни води и битови отпадъци);
- **влияние върху речното биоразнообразие** (изчезване на редки видове речни обитатели и навлизане на инвазивни видове) и **екосистемите;**
- **атмосферни емисии и шум** (газове, прах и шум).

Инвазивни видове

- **проблем** за река **Дунав** и **нейните притоци**;
- **нарушаване на екологичното равновесие** (промени в популациите или изчезване на някои на местни видове).

Идентифицирани значими проблеми

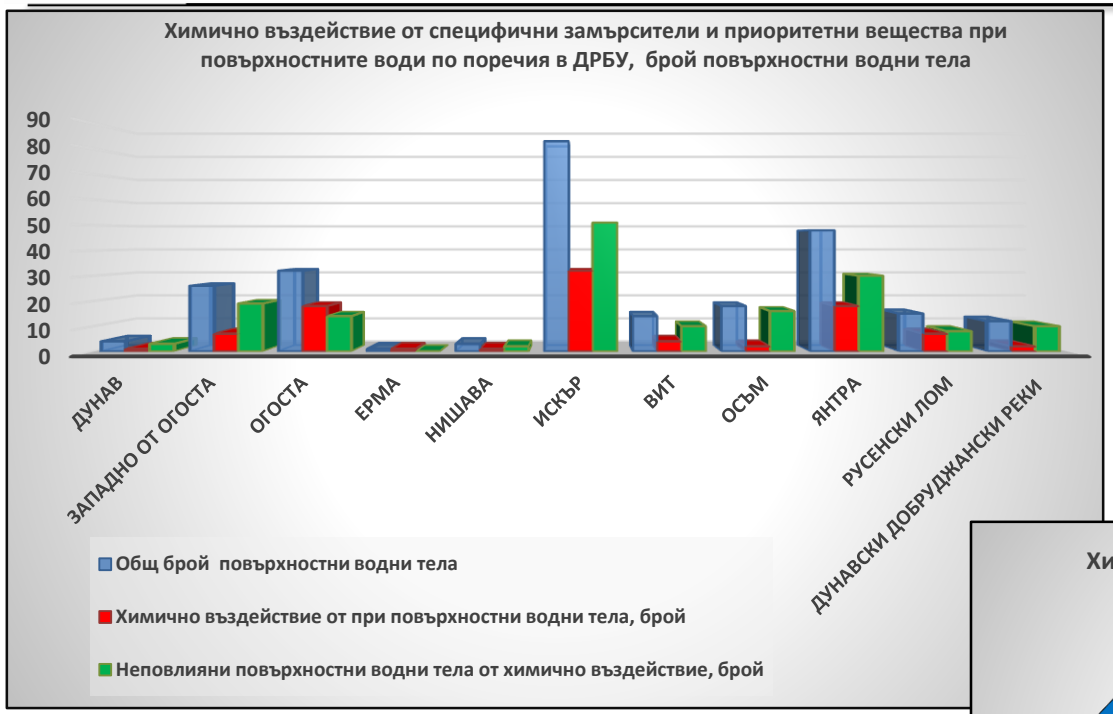

- **36 % от общия брой повърхностни** водни тела са подложени на **химично замърсяване – 93 бр.** от общо 256 ВТ;
- поречие **Искър** от общо 83 ВТ **32 ВТ са с химично замърсяване**;
- поречие **Нишава** от общо 3 ВТ; **1 ВТ е с химично замърсяване**;
- река **Ерма и Дунав** - **химично замърсяване.**

Химично замърсяване
(специфични замърсители и приоритетни вещества)

- **24 % от общия брой подземни** водни тела са подложени на химично замърсяване (**12 бр. ПВТ** от общо 50 ПВТ);
- **ПВТ предмет на срещата - 3 бр.** ПВТ. (оценени в лошо химично състояние **2025 г.**)

Идентифицирани значими проблеми

Разрешителни за водовземане по поречия

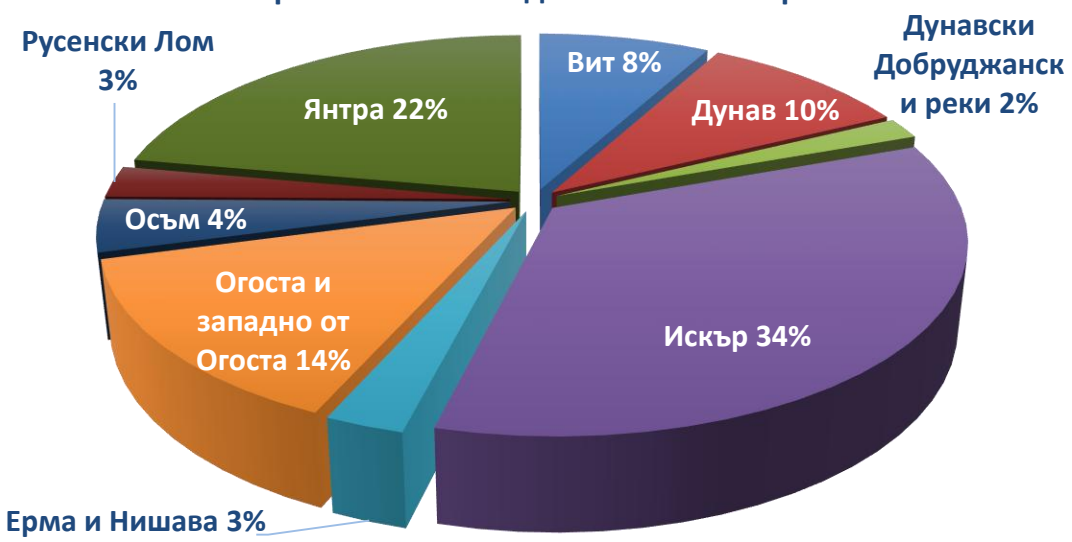

Натиск от водовземане

Издадени разрешителни за водовземане от повърхностни води - разпределение по цели на използване на водите

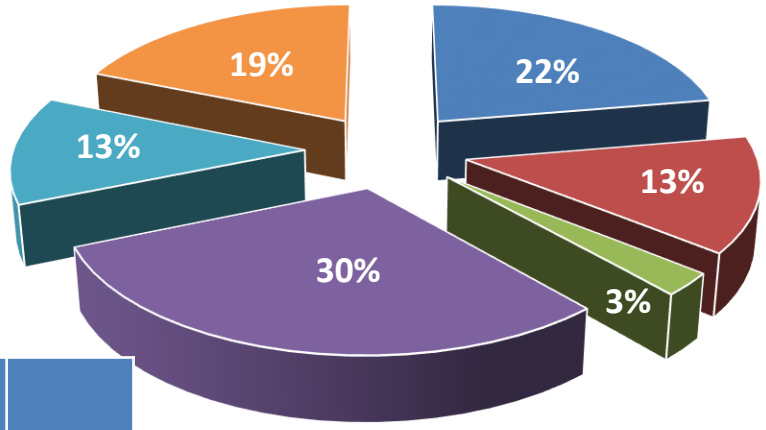

Разрешени водни количества от ПВТ по цели на водовземане - общо, л/сек	За централно питейно-битово водоснабдяване на населението, л/сек	За селскостопански цели (напояване и животновъдство), л/сек	За индустриални цели, л/сек	За охлаждане или производство на енергия (без ВЕЦ), л/сек	За аквакултури, л/сек	За задоволяване на собствени потребности на гражданите (домакинствата), л/сек	Други, л/сек
14839	8524	1504	565	666	73	3013	493
100%	57%	10%	4%	4%	0,5%	20%	3%

Морфологични промени на повърхностните води в ДРБУ - **физическо изменение на коритото / леглото / крайречните зони / брега** (защита от наводнения, корабоплаване; язовири, прегради и шлюзове – производство на хидроенергия, напояване, промишленост): **9 %** от общия брой **повърхностни водни тела** са подложени на **въздействия от променени местообитания**.

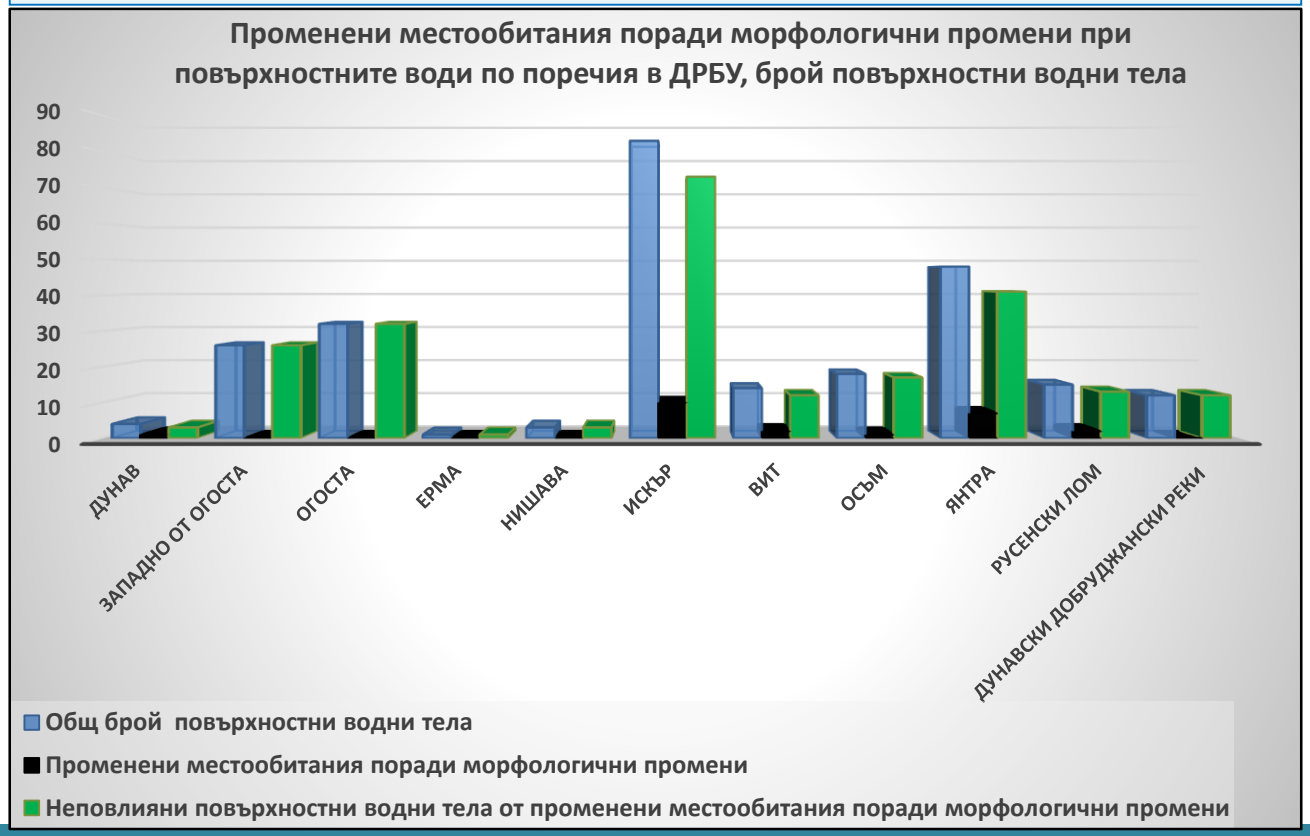

Физически модификации при повърхностните води (морфологичният натиск)

- **9 %** повърхности ВТ са подложени на **морфологичен натиск – 23 бр.** от общо 256 ВТ;
- поречие **Искър** от общо 83 бр. ВТ **10 ВТ са с морфологичен натиск**;
- поречие **Нишава и Ерма – всички ВТ са без морфологичен натиск**;
- река **Дунав –констатиран морфологичен натиск**.

Натиск от изменение на климата (наводнения и засушаване)

ДВИЖЕЩИ СИЛИ

Урбанизация, Промишленост, Енергетика, Селско стопанство (атмосферни емисии на парникови газове от промишлеността, селското стопанство, транспорта и бита).

НАТИСК

Изменението на климата води до повишени температури на въздуха и водата, които влияят на скоростта на изпаряване и причиняват засушавания в дългосрочен план. Интензивни валежи водещи до екстремен воден отток и водни нива Увеличен риск и честотата на екстремните събития - наводнения и суши.

СЪСТОЯНИЕ

Намален отток в реките, сезонни промени в оттока и промени в периодите на снеготопене. Ниски нива на водата в реките и езерата. Повишени концентрации на замърсители. Наводняване на градски, земеделски площи, индустриални зони и важна инфраструктура. Намаляване на свободните водни количества на подземните водни тела и понижаване на водни нива– лошо количествено състояние на подземните води.

ВЪЗДЕЙСТВИЕ

Намален отток в реките, сезонни промени в оттока и промени в периодите на снеготопене. Ниски нива на водата в реките и езерата. Повишени концентрации на замърсители. Наводняване на градски, земеделски площи, индустриални зони и важна инфраструктура. Намаляване на свободните подземни водни количества и понижение на водните нива в подземните води. Намаляване на количествата вода, необходими за сухоземните екосистеми, пряко зависещи от подземните води.

Недостиг на вода
(инфраструктурни проблеми)

Недостиг на вода (дългосрочен дисбаланс между търсенето и предлагането) - **наличните водни ресурси** в даден регион **са недостатъчни**, за да се подсигури безопасна питейна вода за хората, селското стопанство и индустрията.

Недостиг на вода може да възникне в регионите със **слаби валежи**, **голяма гъстота на населението**, **водоемки промишлени производства**, съчетани със специфични природо-географски особености.

Причини - самостоятелно или съвкупност от:

- ✓намаляване или изчерпване **капацитета на водоизточниците**;
- ✓висок дял на **загубите на вода по пътя до потребителите** (неоправдана свръхексплоатация на водоизточниците);
- ✓**повишаване на търсенето на вода** за определени населени места и/или сектори на икономиката (не може да се покрие с наличния капацитет на водоизточниците);

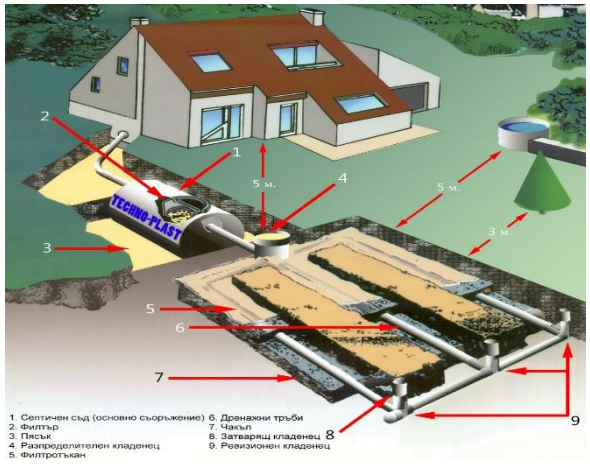

- ✓голям дял от използвания **обем на водите за напояване** (в следствие на климатични причини – засушаване);
- ✓**липсата на ефективни политики** за управление на водните ресурси.

Изграждане на **канализационни системи /пречиствателни станции на населените места на 2 000 е.ж. Директива 2024/3019** на ЕО от 27 ноември 2024 г. /в сила от 1.08.2027г./- разширява приложението на **повторното използване на водите и по-строги изисквания** за:

- ✓ събиране и пречистване отпадъчните води от всички агломерации над 1 000 е.ж;
- ✓ премахване на биогенните вещества азота и фосфора**;**
- ✓ енергийна неутралност на пречиствателните станции за отпадъчни води.

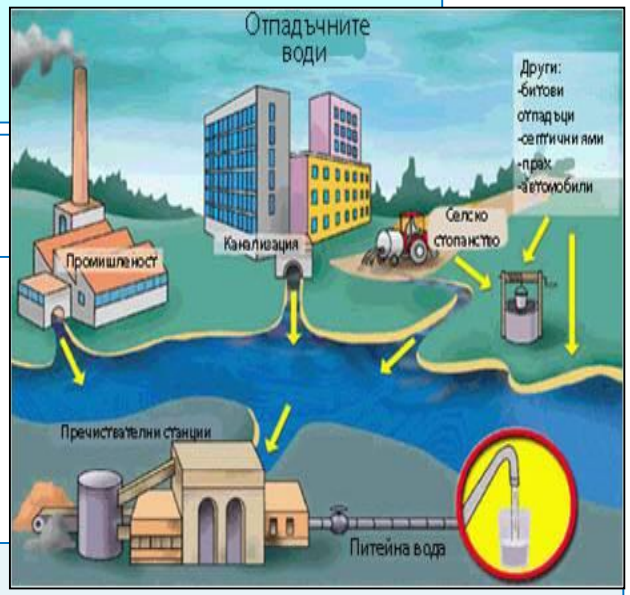

Прилагане на **най-добрите налични техники в индустрията; Модернизиране на пречиствателните станции в промишлеността.**

Изпълнение на програмата от **мерки за ограничаване и предотвратяване на замърсяването с нитрати от земеделски източници** (ограничаване на употребата на торове в нитратно-уязвимите зони и засилване на контрола).

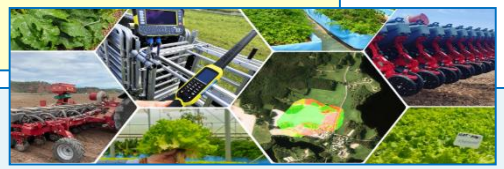

Подобряване на инфраструктурата
(инвестиции в модернизация на водоснабдителните мрежи за намаляване на загубите);
Ефективно използване на водата (насърчаване на мерки за пестене на вода в домакинствата, индустрията и селското стопанство; пречистване и повторно използване на водата);
Контрол върху издадените разрешителни за водовземане и/или ползване на повърхностните и подземните води.

Следващи стъпки

- **Приключване на обществените консултации по доклада** с Междинен преглед на значимите проблеми при управлението на водите - в срока за консултации всички заинтересовани страни и граждани могат да подават становища и предложения, вкл. попълнят анкета (**29.07.2026 г.**).
- **Изпълнение на дейности по Проект № BG16FFPR002-1.004-0001** *„ПУРБ 2028-2033 г. за Дунавски район“*
- **Изготвяне на проектът на ПУРБ** в Дунавски РБУ за следващия планов период **2028 – 2033 г.**

✓ изготвяне на **екологична оценка** (ЕО) на проекта на плана;

✓ **трансгранична координация** в рамките на Международната комисия за опазване на река Дунав и двустранна координация със съседни страни (Румъния, Р Сърбия и Р Сърбия);

- **публикуване на проекта за консултации** с обществеността за срок от 6 месеца (провеждане на консултации и по ЕО);
- **отразяване на получените становища и предложения –** проект на финален вариант на ПУРБ 2028 – 2033 г.
- **приемане на ПУРБ** 20228-2033 г. **от Министерски съвет;**
- **публикуване на финален вариант на ПУРБ 2028 – 2033 г.**

Всички въпроси, препоръки и предложения, свързани с доклада ***Междинен преглед на значимите проблеми при управлението на водите в Дунавски район за басейново управление*** може да изпращате по предпочитан от Вас начин:

по пощата: 5800 гр.Плевен, ул.”Чаталджа 60”

по електронна поща:

dunavbd@bddr.bg /dunavpurb@bddr.bg

БЛАГОДАРЯ ВИ ЗА ВНИМАНИЕТО !